

Stanowisko ruchów społecznych i organizacji pozarządowych w sprawie braku podstaw do osłabienia ochrony wilka w Unii Europejskiej

My, niżej podpisani i podpisane, wyrażamy stanowczy sprzeciw wobec planów rewizji statusu ochrony wilka i domagamy się utrzymania obecnej ochrony prawnej tego gatunku w Unii Europejskiej. Zgodnie z powszechnie dostępnymi danymi naukowymi wilki nie stanowią zagrożenia dla życia ludzi, a szkody gospodarcze, powodowane przez te zwierzęta, w Polsce są znikome i można im skuteczniej zapobiegać. Jednocześnie redukcja liczebności populacji poprzez odstrzał nie zapobiega sytuacjom konfliktowym na linii człowiek-wilk (a wręcz może je generować), jest szkodliwa dla utrzymania właściwego stanu ochrony tego gatunku oraz godzi w utrzymanie wielu usług ekosystemowych świadczonych przez wilki. W dobie kryzysu różnorodności biologicznej i zmian klimatu polityka środowiskowa Unii Europejskiej musi opierać się na naukowo potwierdzonych faktach i być ukierunkowana na ochronę dziedzictwa przyrodniczego Europy.

UZASADNIENIE

1. Wilki nie zagrażają człowiekowi

Polska jest modelowym przykładem na zgodną koegzystencję dużych drapieżników i człowieka. W naszym kraju zamieszkałym przez 37 milionów ludzi żyje ponad 2 tysiące wilków. Podlegają one ścisłej ochronie od 25 lat. Zwierzęta te unikają kontaktu z człowiekiem i ich naturalną reakcją podczas interakcji z ludźmi jest ucieczka. Pomimo zwiększania się liczebności i zasięgu wilka w Polsce w ostatnich latach zarejestrowano jedynie dwa przypadki pogryzienia człowieka przez wilki. Odpowiedzialne za te zdarzenia było niewłaściwe zachowanie ludzi – wielomiesięczne dokarmianie powodujące skracanie dystansu konkretnych osobników do człowieka.

Takich sytuacji można unikać przez działania prewencyjne: edukowanie mieszkańców, zaprzestanie celowego karmienia, prawidłowe zagospodarowanie odpadów, odstraszenie psami lub gumowymi kulami. Dopiero w przypadku braku reakcji na warunkowanie awersyjne dopuszczalne jest usuwanie ze środowiska najśmielszych osobników. Zawarte w polskim prawie odstępstwa od zakazów w stosunku do gatunków chronionych umożliwiają stosowanie wszystkich wyżej wymienionych środków zapobiegania konfliktom z udziałem wilków i są one w praktyce stosowane.

Z uwagi na powyższe nie ma żadnych podstaw do zniesienia obowiązujących zakazów i dopuszczenia do redukcji populacji wilków przez ich nieselektywny odstrzał.

2. Wilki nie stanowią zagrożenia dla prowadzonych w Polsce hodowli zwierząt gospodarskich.

Zgodnie z analizą Stowarzyszenia dla Natury Wilk drapieżnictwo wilków na zwierzętach gospodarskich odpowiada za śmiertelność zaledwie 0,08% bydła, około 0,12% cieląt oraz kilku procent owiec. Za pozostałe przypadki śmiertelności zwierząt gospodarskich odpowiedzialne są choroby oraz zaniedbania człowieka.

Za szkody powodowane przez pięć gatunków chronionych (bobry, żubry, niedźwiedzie, rysie i wilki) hodowcom wypłacane są odszkodowania ze środków Skarbu Państwa. W 2020 r. wypłacono 32,3 mln złotych. Odszkodowania za szkody powodowane przez wilki stanowią mniej niż 5% tej kwoty¹. Dane dowodzą więc, że za wezwaniem do redukcji populacji wilka przez odstrzał nie stoi wysoki poziom strat ekonomicznych czy zagrożenie dla utrzymania hodowli zwierząt gospodarskich w Polsce. Należy podkreślić, że badania naukowe nie potwierdziły skuteczności redukcji wilków przez odstrzał jako odpowiedniej metody zapobiegania szkodom wyrządzonym przez wilki. Co więcej, osłabione wskutek odstrzału grupy rodzinne będą kierować się na łąki i pastwiska w poszukiwaniu łatwej zdobyczy. Tym samym dopuszczenie do redukcji populacji wilków przez ich odstrzał jest działaniem na szkodę

¹ Za analizą Stowarzyszenia dla Natury Wilk

rolników i hodowców i zaprzecza celowi, jakim kieruje się Komisja Europejska tj. rozwiązywaniu sytuacji konfliktowych z hodowcami.

Ponownego podkreślenia wymaga fakt, że istnieją rozwiązania pozwalające zminimalizować uciążliwość lokalnie powstających konfliktów. Do podstawowych należy właściwa ochrona stad (część z tych działań finansowana jest przez organizacje pozarządowe) oraz wsparcie państwa w ramach rekompensat finansowych.

3. Naturalne drapieżnictwo wilków wspiera gospodarkę rolną oraz ochronę lasów – za darmo.

Korzyści materialne, jakie wilki przynoszą polskiej gospodarce, znacznie przewyższają roczne kwoty rekompensat za szkody w inwentarzu. Naturalne drapieżnictwo wilków wspiera gospodarkę rolną oraz ochronę lasów:

- polując na dziki, sarny i jelenie w okolicy pól uprawnych, wilki zmniejszają rozmiar szkód w uprawach rolnych powodowanych przez te roślinożerne ssaki;
- polując na dziki, zmniejszają ich zagęszczenie w lasach, przez co zapobiegają rozprzestrzenianiu się wirusa Afrykańskiego Pomoru Świń wśród dzików. Żerują także na padlinie dzików zarażonych ASF, przez co pomagają usuwać wirusa ze środowiska;
- polując na jelenie i sarny w lasach, przyczyniają się do ochrony młodego pokolenia drzew.

Wszystkie te działania wykonywane przez ludzi (ochrona upraw przez rolników, polowania sanitarne oraz wyszukiwanie padłych dzików przez myśliwych, ochrona młodników przez pracowników zakładów usług leśnych) kosztują rocznie setki milionów złotych. Wilki pełnią swoją rolę za darmo.

4. Wilki są strażnikami różnorodności biologicznej.

Wilki odgrywają ogromną rolę w ekosystemie. Skutecznie kontrolują populacje roślinożerców, eliminując głównie osobniki słabe i chore, poprawiając tym samym kondycję populacji ofiar. Modyfikują także ich zachowania, ponieważ obecność wilków w ekosystemach zwiększa czujność dużych zwierząt roślinożernych i skraca czas żerowania (tzw. krajobraz strachu). Dzięki temu wilki ograniczają niszczenie gatunków roślin wrażliwych na zgryzanie oraz wspierają naturalne odnowienie lasu. Pozostałości ofiar wilków stanowią pokarm dla wielu innych gatunków zwierząt. Wilki są zwierzętami o wybitnych wymaganiach przestrzennych, dlatego stanowią gatunek wskaźnikowy do wyznaczania przebiegu korytarzy ekologicznych. Swobodna migracja zwierząt zagrożona jest jednak przez rozwój sieci transportowej. Skuteczność ochrony wilka w Polsce i Europie Środkowej zależy w dużym stopniu od minimalizacji barierowych oddziaływań dróg szybkiego ruchu – poprzez budowę przejść dla zwierząt. Odpowiednio zlokalizowane i wybudowane przejścia dla zwierząt służą nie tylko wilkom, ale są wykorzystywane także przez inne gatunki zwierząt (w tym chronione) oraz zapewniają łączność ekologiczną siedlisk podzielonych przez drogę. Wilk jest więc gatunkiem parasolowym, chroniącym różnorodność biologiczną.

Z uwagi na powyższe apelujemy, aby Komisja Europejska podejmowana swoje decyzje na bazie naukowych faktów, zgodnie z celem i ideą unijnej Strategii Bioróżnorodności. Obowiązujące w Polsce prawo spowodowało zwiększenie liczebności i zasięgu wilka w kraju przy utrzymaniu wysokiego poparcia społecznego dla ochrony tego drapieżnika. Aby zapewnić zgodną koegzystencję wilków i ludzi wzywamy Komisję Europejską do wdrażania, udoskonalania i finansowania programów i środków prewencyjnych innych niż odstrzał.

Polska, Bystra, 21.09.2023

W imieniu sygnatariuszy
Radosław Ślusarczyk

PREZES PNRWI
Ślusarczyk
Radosław Ślusarczyk

Lista sygnatariuszy:

1. Pracownia na rzecz Wszystkich Istot
2. Stowarzyszenie "Z Szarym za Płotem"
3. Fundacja Greenpeace Polska
4. Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
5. Green REV Institute
6. Siostry Rzeki
7. Fundacja alter eko
8. Ratujmy kleszczowskie wąwozy
9. Zielona Fala Trójmiasto
10. Wspólny Las
11. Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA
12. Mała i Rozlewisko / Daniel Petryczkiewicz
13. Fundacja Leśne Przebudzenie
14. Klub Gaja
15. Społeczni Opiekunowie Drzew Toruń
16. Stowarzyszenie Okolica
17. Stowarzyszenie Zielone Kliny
18. Wilczy Las
19. Stowarzyszenie MULTIFORM
20. Towarzystwo na Rzecz Ochrony Przyrody
21. Jakub Lenkiewicz & Przyjaciele
22. Stowarzyszenie na Rzecz Ochrony Lasów i Zwierząt "Duchy Lasu"
23. Fidelis Siluas
24. Las Tencynek
25. Szepcząca z Drzewami
26. Fundacja Klub Myśli Ekologicznej
27. Fundacja dla Biebrzy
28. Fundacja Bycie w Lesie
29. Fundacja Greenmind
30. Fundacja Edukacji Leśnej Drzewice
31. Fundacja Psubraty
32. Stowarzyszenie Jurajski Ruch Społeczny Jurasto
33. Stowarzyszenie Inicjatyw na rzecz Środowiska Montanum
34. Stowarzyszenie MODrzew - Monitoring Obywatelski Drzew
35. Fundacja Przestrzeń do życia
36. Fundacja Noga w Łapę. Razem idziemy przez świat
37. Opolskie Towarzystwo Przyrodnicze
38. Fundacja Alarm dla Klimatu
39. Fundacja Szkatułka
40. Stowarzyszenie ALTERNATYWNY CYPEL
41. Inicjatywa Dzikie Karpaty
42. Chronię Beskid Mały
43. Stowarzyszenie BRYZA
44. Stowarzyszenie Społeczno - Przyrodnicze M.O.S.T.
45. Fundacja Szklane Pułapki
46. Grupa Las Wiączyński
47. Stowarzyszenie Wolne Miasto Giżycko
48. Stowarzyszenie Nenufar
49. Strajk dla Ziemi Łódź
50. JakiBędzieLas
51. Kwitnąca Otulina
52. Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze

53. Stowarzyszenie Carpatica
54. Obóz dla Puszczy
55. Dom Przyrody i Kultury
56. Ratujmy Las Mokrzański
57. Centrum Terapii Leśnej
58. Przez Góry-Przez Las. Przewodnik Beskidzki Monika Ziółkowska
59. Akcja Ratunkowa dla Krakowa
60. Stowarzyszenie Nasz Bóbr
61. Ekoworyborca
62. Fundacja Siła Lasu
63. Klub Kniejołaza - Puszcza Bukowa
64. Fundacja Otwarty Plan
65. Stowarzyszenie Nasz Las Tulecki
66. Fundacja GAP Polska
67. Fundacja Nowa Obecność
68. Społeczny Instytut Ekologiczny
69. Towarzystwo dla Natury i Człowieka
70. Fundacja Dzika Polska
71. Zielone Wiadomości
72. Towarzystwo na rzecz Ziemi
73. Zielona Fala Poznań
74. Stowarzyszenie Multiform
75. Jestem na pTAK!
76. Towarzystwo Przyrodnicze "KAWKA"
77. Krakowski Ruch Antyłowiecki
78. Fundacja Albatros
79. Polskie Stowarzyszenie Ochrony Jeży NASZE JEŻE
80. Inicjatywa Las Młochowski
81. Humane Society International w Polsce
82. Stowarzyszenie Ekologiczny Ursynów
83. Fundacja Strefa Zieleni
84. Fundacja Ośrodek Rehabilitacji Dzikich Zwierząt w Kościanie
85. Ruch społeczny Rodzice dla Klimatu
86. Lubelski Ruch Antyłowiecki
87. Podlaski Związek Antyłowiecki
88. Łoś - Grupa miłośników łosi #jestemzłosiem
89. Nie Trzaskać Dzików - warszawiacy przeciwko odstrzałowi
90. WWF Polska
91. Warszawski Ruch Antyłowiecki
92. Gnieźnieński Ruch Antyłowiecki
93. Komitet Społeczny Zielone Kuźniki
94. Fundacja EkoRozwoju
95. Fundacja Inicjatyw Rozwojowych i Edukacyjnych
96. Stowarzyszenie Stołeczne Towarzystwo Ochrony Ptaków
97. Protest Porszewice
98. Rebeliancki Klub Sportowy "Nadzieja"
99. Fundacja Bycie w Lesie
100. Fundacja Wilk i inni mieszkańcy lasu
101. Fundacja JeKo
102. Społeczni Opiekunowie Drzew w Łodzi
103. Ośrodek Rehabilitacji Zwierząt „Azyl dla Jeży”
104. FUNDACJA DLA ZWIERZĄT HEDGEHOPE
105. Stowarzyszenie na rzecz edukacji przyrodniczej i ekologicznej DZIKA IŁAWA
106. Dzikie Ruch Oporu

107. Inicjatywa Lasy Lublinieckie
108. Pracownia Edukacji Żywej
109. Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne "Wspólna Ziemia"
110. Wrocławska Przyroda
111. Stowarzyszenie Zielono wokoło
112. Inicjatywa Ełk tu sadzę
113. Porozumienie Inicjatyw Zielony Pierścień Warszawy
114. Inicjatywa Społeczna na Rzecz Prażmowskich Drzew

